

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“
в област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт,
професионално направление 7.1 „Медицина“,
научна специалност: „Професионални заболявания“.

на д-р **Владина Мирославова Димитрова- Кирилова**, ас.,
докторант в редовна форма на обучение със заповед
№ Р-109-60/01.02.2019 г. на Ректора на МУ-Варна.

на тема:

“Професионална предиспозиция при асимптомни инсулти“

с научен ръководител

проф. Веселинка Димитрова Несторова, д.м

Рецензент:

проф. д-р Силва Петева Андонова - Атанасова, д.м.н.
Председател и вътрешен член на научното жури
Изпълнителен директор на УМБАЛ „Св. Марина“ ЕАД – Варна,
Ръководител катедра „Нервни болести и невронауки“,
Факултет Медицина,
Медицински университет „Проф. д-р П. Стоянов“ – Варна

Рецензията е изготвена въз основа на заповед на Ректора на МУ – Варна № Р-109-37/25.01.2023 г., съобразно изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за приложение на ЗРАСРБ и на Правилника за развитие на Академичния състав на Медицинския университет „Проф. д-р Параскев Стоянов”- Варна.

По процедурата за защита д-р Димитрова е представила всички необходими материали съгласно изискванията на ПРАС на МУ – Варна.

Кратки биографични данни за докторанта:

Д-р Владина Мирославова Димитрова - Кирилова е родена през 1988 г. в град Добрич, където завършва средното си образование през 2007 г. През 2013 г. завършва с отличие МУ – Варна като „магистър“ по специалност „Медицина“. През 2021г. придобива специалност по „Нервни болести“. Професионалният път на д-р Димитрова започва през октомври 2013 г. като лекар към ЦСМП – Варна, филиал Долни чифлик, където работи до м. май 2015 г. През м. юни 2015 г. е назначена като лекар-специализант във Втора неврологична клиника на УМБАЛ „Св. Марина“ ЕАД – Варна. Своята академична кариера започва през 2017 г., когато след спечелен конкурс става редовен асистент към УС „Професионални заболявания“, а през 2018г. след успешно положен изпит е зачислена като докторант, в редовна форма на обучение, в докторска програма „Професионални заболявания“ към УС „Професионални болести“, Катедра „Оптометрия и професионални болести“ - МУ- Варна, в професионално направление 7.1 Медицина.

Д-р Владина Димитрова преподава „Професионални болести“ на българоезични и англоезични студенти по медицина в МУ- Варна, както и „Нервни болести“ на студенти по Кинезитерапия и Логопедия.

Има участия в квалификационни тематични курсове за следдипломно обучение: Законова база, регламентираща обучението на докторанти; Методика на научноизследователската работа; Етика на научните изследвания; Статистически методи за обработка и представяне на данни; Комуникативни техники и презентационни умения и др.

Основните ѝ професионални и научни интереси са в областта на мозъчно съдовите заболявания, дълбоката мозъчна стимулация при невродегенеративни заболявания на нервната система и професионалните неврологични увреждания. Притежава теоретични и практически познания в областта на неврологията и професионалните болести, които ежедневно прилага в практиката си като лекар и преподавателската си дейност. Има добри умения за работа в екип, комуникация и организация.

Д-р Владина Димитрова-Кирилова владее писмено и говоримо английски език.

Член е на Българския лекарски съюз, Българското дружество по неврология и Европейската организация по инсулти.

Д-р Димитрова е отчислена със Заповед № Р-109-37/25.01.2023 г. на Ректора на МУ - Варна на основание на доклад с Вх. № 102-123/16.01.2023 г. от проф. д-р Зорница Иванова Златарова-Ангелова, д.м.н. – Ръководител катедра „Оптометрия и професионални болести“, с решение по Протокол № 199/18.01.2023 г. на Факултетния съвет и Доклад с вх. № 104-49/19.01.2023 г. от проф. Антония Славчева Димова-Йорданова, д.м. – Декан на Факултет „Обществено здравеопазване“ в Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна.

Представеният за рецензия дисертационен труд на д-р Владина Димитрова е посветен на актуален проблем. Мозъчният инсулт е втора водеща причина за смъртност и причина за трайна инвалидизация в световен мащаб, като новорегистрираните случаи на инсулт са 12.2 милиона за 2019 година. През последните десетилетия честотата на инсултите в световен мащаб се е увеличила с около 70%, разпространението им с около 85%, а смъртността с 43%. Предвид значително по-голямата честота на асимптомната, „тиха“ мозъчно-съдова болест (АМСБ), сравнена с честотата на инсулт, се отчита нейното голямо значение като заплахата за здравето на популацията. Счита се, че на всеки симптоматичен инсулт, отговарят около 10 „тихи“ мозъчни инфаркта. Не без значение са и професионалните фактори, като те въздействат продължително и с висока интензивност. Ето защо изучаването на тяхното вредно въздействие, вкл. и ролята им в развитието на асимптомни инсулти е толкова важно и актуално.

Целта и задачите на дисертацията са ясно формулирани въз основа на подробен литературен обзор върху значителен брой научни публикации по темата. Подробно са разгледани рисковите фактори за поява на асимптомните исхемични нарушения на мозъчното кръвообръщение. Систематизирани са важните точки от историческото развитие на професионалните заболявания. Дисертантката е обобщила литературните данни относно влиянието на неизменяемите и изменяемите съдови рискови фактори при асимптомните исхемични нарушения. Подробно е анализирана информацията относно влиянието на професионални фактори като стрес, физическо натоварване, продължително работно време, работна поза и др. върху заболеваемостта от асимптомни инсулти. Проучила е научните съобщения относно ефекта на работните фактори върху изменяемите рискови фактори за МСБ.

Научният труд е правилно конструиран. Съдържа общо 122 страници, 21 фигури и 17 таблици. Библиографията обхваща общо 507 литературни източника, от които 10 на кирилица и 497 на латиница, като 60% от цитиранията са от последното десетилетие.

Обект на изследването са общо 151 пациенти, разделени в две групи. Първата група се състои от 41 пациента, със съдови рискови фактори, без анамнестични и клинични данни за мозъчен инсулт или транзиторна исхемична атака (ТИА), с наличие на магнитно-резонансни промени, описващи се като хиперинтезни лезии на бялото мозъчно вещество с вероятно съдова етиология, лакунарни инфаркти, мозъчни микрохеморагии или мозъчна атрофия. Втората група включва 110 пациента, със съдови рискови фактори, без анамнестични и клинични данни за мозъчен инсулт или ТИА, без наличие на магнитно-резонансни промени. При участниците е проведено клинично изследване, уточнени са наличието на рискови фактори, снета е подробна професионална анамнеза. За целите на проучването са проведени лабораторни и невроизобразяващи изследвания. Използвани са оценъчни скали за когнитивно увреждане, за тежест на депресия.

Дисертационният труд на д-р Димитрова се отличава с подробни анализи на получените резултати и ясно представяне на изводите, налагащи се от тях. Съществен извод е, че по-дългият трудов стаж, продължителното работно време и работата, свързана предимно с физически труд корелират с промените, описани при МРТ изследването на глава. Статистически значима връзка е налице между асимтомните нарушения и работата „на открито“, експозицията на органични разтворители, газове, шум и вибрации. Интересен е и фактът, че е доказана статистически значима връзка между наличието на хипертонична болест и по-дългия трудов стаж, по-дългата работна седмица (>55 часа/седмично) и упражняването на тежък физически труд, а сърдечната недостатъчност показва статистически значима връзка с по-дългата работна седмица и по-продължителния работен ден.

Дисертационният труд съдържа приноси с оригинален характер, които са лично дело на автора:

1. За първи път у нас е проведено проучване на влиянието на професионалните рискови фактори за появата на АИНМК при пациенти в трудоспособна възраст;
2. Анализирана е връзката между нивата на професионален стрес и асимптомната мозъчно-съдова болест.

Заклучение

Представеният дисертационен труд на д-р Владина Мирославова Димитрова-Кирилова отговаря на нормативните изисквания на Закона за развитие на академичния състав на РБ и Правилника на МУ - Варна за присъждане на научна и образователна степен „Доктор“.

Предлагам на членовете на уважаемото Научно жури да гласуват положително за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по медицина, в област на висше образование: 7. „Здравеопазване и спорт“, професионално направление: 7.1 „Медицина“, **научна специалност: „Професионални заболявания“** на д-р Владина Мирославова Димитрова-Кирилова.

гр. Варна,
09.03.2023 г.

Рецензент:

(проф. д-р Силва Петева Андонова - Атанасова, д.м.н.)

